

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πολυγλωσσία»

(2008/C 257/06)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- σε όλη την Ε.Ε. το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο φέρει τη βασική ευθύνη για την προστασία και προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές κατέχουν ιδανική θέση για την σύναψη εποικοδομητικών εταιρικών σχέσεων με τους οργανισμούς γλωσσικής κατάρτισης προκειμένου να καθορίσουν τα μαθήματα διδασκαλίας και επαγγελματικής κατάρτισης που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες και απαιτήσεις,
- πιστεύει ότι δεδομένης της σημασίας που έχει η γλωσσική πολυμορφία για την Ε.Ε. η οικοδόμηση μιας πολύγλωσσης κοινωνίας πρέπει να αποβλέπει στην μεγιστοποίηση των πλεονεκτημάτων της ποικιλομορφίας και στην ελαχιστοποίηση των ελαττωμάτων ώστε να μην γίνεται απλώς χρηστική εκμετάλλευση της πολυμορφίας,
- κάθε πολίτης της ΕΕ, παράλληλα με τη διατήρηση της μητρικής του γλώσσας ως χαρακτηριστικό γνώρισμα της πολιτιστικής του κληρονομιάς, θα πρέπει κατά τη διάρκεια της ζωής του να αποκτήσει πρόσθετη ενεργητική και παθητική γνώση μιας δεύτερης διαδεδομένης γλώσσας και να επιλέξει μια τρίτη γλώσσα ανάλογα με τις πολιτιστικές του ευαισθησίες ή τις ανάγκες κοινωνικής και οικονομικής κινητικότητας της χώρας ή της περιφέρειας καταγωγής του,
- προκειμένου να πραγματοποιηθεί ο στόχος «μητρική γλώσσα συν δύο», οι τοπικές αρχές θα πρέπει να παίξουν ηγετικό ρόλο, ιδιαίτερα όσον αφορά στην υλοποίηση των εκπαιδευτικών σχεδίων,
- για το λόγο αυτό, προτείνεται η ενθάρρυνση όλων των περιφερειών να δημιουργήσουν το δικό τους τοπικό φόρουμ με θέμα την πολυγλωσσία για να παρακολουθούν τις κοινωνικές, οικονομικές και εκπαιδευτικές τοπικές τάσεις, να προτείνουν τις απαραίτητες πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση του πληθυσμού σχετικά με τον στόχο διά βίου μάθησης «μητρική γλώσσα συν δύο»

Εισηγητής: ο κ. Roberto PELLA (IT/EPP) Μέλος του Συμβουλίου της Επαρχίας της Biella και Αντιδήμαρχος του Valdengo

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

1. Συγχαίρει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την δυναμική ώθηση που δίδει στην πολυγλωσσία με τη σύσταση από την 1η Ιανουαρίου του 2007 ειδικού χαρτοφυλακίου το οποίο ανατέθηκε στον επίτροπο κ. Leonard ORBAN. Λόγω της σημασίας που έχει αυτό το χαρτοφυλάκιο και των προκλήσεων που εμπερικλείει, πρέπει να ενισχυθεί έτσι ώστε να κατορθώσει να προωθήσει και να υλοποιήσει τους στόχους που του έχουν ανατεθεί·

2. Επαναλαμβάνει την προτεραιότητα που δίδει η ευρωπαϊκή πολιτική ατζέντα στην πολυγλωσσία, προτεραιότητα στην οποία εμπλέκονται όλοι οι τομείς παρέμβασης της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής της Ευρώπης·

3. Επικροτεί το πρόγραμμα εργασίας που καθόρισε ο επίτροπος ORBAN, ο οποίος πιστεύει ότι η πολυγλωσσία μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη ολοκλήρωση της Ευρώπης και στην αύξηση του διαλόγου μεταξύ πολιτισμών·

4. Πιστεύει ότι δεδομένης της σημασίας που έχει η γλωσσική πολυμορφία για την Ε.Ε. η οικοδόμηση μιας πολύγλωσσης κοινωνίας πρέπει να αποβλέπει στην μεγιστοποίηση των πλεονεκτημάτων της ποικιλομορφίας και στην ελαχιστοποίηση των ελαττωμάτων ώστε να μην γίνεται απλώς χρηστική εκμετάλλευση της πολυμορφίας·

5. Εφιστά την προσοχή στη μελέτη της ομάδας υψηλού επιπέδου για την πολυγλωσσία που συγκροτήθηκε το 2005 και υποστηρίζει τις δράσεις που προτείνει, όπως συγκεκριμένα:

- να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες ευαισθητοποίησης, με ενημερωτικές εκστρατείες που να απευθύνονται στους γονείς, τους νέους, και τις οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης και του πολιτισμού,
- να αναληφθούν πρωτοβουλίες που θα ενθαρρύνουν την εκμάθηση ξένων γλωσσών, ιδιαίτερα με εξωσχολικές, ψυχαγωγικές και ανεπίσημες δραστηριότητες,
- να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στις πολιτιστικές και γλωσσικές δυνατότητες των μεταναστών στο πλαίσιο του στόχου ενσωμάτωσης των μεταναστών στην κοινωνία υποδοχής και υποστήριξής τους, μέσω της πολυγλωσσίας τους, για την πλήρη ανάπτυξη των ατομικών τους δυνατοτήτων,
- να επεκταθούν οι ευρωπαϊκές δράσεις υπέρ της πολυγλωσσίας και προς τις γλώσσες των τρίτων χωρών προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

6. Σημειώνει τα αποτελέσματα της επιγραμματικής διαβούλευσης που τέθηκε σε ενέργεια τον Σεπτέμβριο του 2007, τα οποία συνοψίζονται στα ακόλουθα βασικά σημεία όσον αφορά την ανάλυση δράσης στον τομέα της πολυγλωσσίας:

- η εκμάθηση γλωσσών αποτελεί το βασικό στοιχείο για τη διατήρηση ή την αύξηση των δυνατοτήτων εξεύρεσης εργασίας,

— ο καλύτερος τρόπος για να ενθαρρυνθεί η εκμάθηση γλωσσών είναι να προβλεφθεί η διδασκαλία γλωσσών ενωρίς στην εκπαιδευτική διαδικασία και να παρασχεθούν κίνητρα για περιόδους φοίτησης και εργασίας στο εξωτερικό,

— για την καλύτερη αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών μεθόδων, είναι απαραίτητο να δοθεί έμφαση σε δράσεις που στηρίζονται σε μη τυποποιημένες μεθόδους μετάδοσης των γλωσσικών ικανοτήτων στις οποίες λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ατόμων,

— η γλωσσική πολυμορφία διατηρείται καλύτερα σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο όταν τα άτομα γνωρίζουν καλύτερα τον πολιτισμό από τον οποίο προέρχεται η γλώσσα προς εκμάθηση ή προς αντιμετώπιση,

— η γλώσσα έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομία, δεδομένου ότι διευκολύνονται οι συναλλαγές με ξένες εταιρείες όταν κάποιος γνωρίζει τη γλώσσα της χώρας στην οποία η εταιρεία είναι εγκατεστημένη,

— ένας καλός τρόπος για τη βελτίωση των γλωσσικών ικανοτήτων στην εργασία είναι η προώθηση γλωσσικών μαθημάτων στον τόπο εργασίας εφόσον αυτό είναι εφικτό στον εκάστοτε τόπο εργασίας,

— η χρησιμοποίηση περισσότερων επίσημων γλωσσών στις εργασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η συνεπαγόμενη αύξηση του διοικητικού κόστους θεωρούνται επιθυμητές προκειμένου να ενισχυθεί ο πολυγλωσσικός χαρακτήρας των ευρωπαϊκών οργάνων.

7. Επισημαίνει και επικροτεί τις προτάσεις που διατύπωσε η ομάδα των διανοουμένων για τον πολιτισμικό διάλογο την οποία συνέστησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και της οποίας προήδρευσε ο Amin MAALOUF, και συγκεκριμένα:

- στις διμερείς σχέσεις λαών της Ε.Ε. πρέπει να δίνεται προτίμηση στην χρήση των γλωσσών αυτών των δύο λαών και όχι σε μια τρίτη «διεθνή» γλώσσα εργασίας·
- ότι είναι σημαντικό για την Ε.Ε. να προωθήσει την ιδέα μιας ξένης γλώσσας, την οποία επιλέγει κάθε άτομο·

8. Επαναλαμβάνει ότι η προώθηση και η διαφύλαξη της πολιτιστικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας αποτελεί κεντρική προτεραιότητα. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως πολυγλωσσία εννοούνται η αναγνώριση και η χρήση

— των επίσημων γλωσσών της ΕΕ·

— των επίσημων γλωσσών των κρατών μελών της ΕΕ·

— των μειονοτικών γλωσσών που ομιλούνται στα κράτη μέλη της αλλά δεν αναγνωρίζονται ως επίσημες γλώσσες·

Η Ένωση και τα κράτη μέλη της προσπαθούν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να προάγουν την πολυγλωσσία·

9. Σε όλη την Ε.Ε. το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο φέρει τη βασική ευθύνη για την προστασία και προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας. Το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο είναι επίσης αρμόδιο για την εκπαίδευση, κατάρτιση και την εκπαίδευση των ενηλίκων, την εκπροσώπηση ενός από τους κοινωνικούς εταίρους και τον συντονισμό της μεγέθυνσης και ανάπτυξης των περιφερειών και των πόλεων·

10. Όταν η κατάρτιση συνεχίζεται καθ' όλη τη σταδιοδρομία, οι έννοιες της «γνώσεως» και της «μάθησης» αποκτούν μεγαλύτερη σημασία, διότι ο κόσμος της εργασίας και οι πολυάριθμες δυνατότητες που προσφέρει απαιτούν καλύτερες γλωσσικές δεξιότητες·

11. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές κατέχουν ιδανική θέση για την σύναψη εποικοδομητικών εταιρικών σχέσεων με τους οργανισμούς γλωσσικής κατάρτισης προκειμένου να καθορίσουν τα μαθήματα διδασκαλίας και επαγγελματικής κατάρτισης που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες και απαιτήσεις·

12. Πιστεύει συνεπώς ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι καλύτερα εξοπλισμένες για να ικανοποιήσουν τις διάφορες τοπικές γλωσσικές ανάγκες χωρίς αυτό να προδιαθέτει την ενίσχυση που ενδέχεται να λαμβάνουν εκ μέρους των κεντρικών/κρατικών αρχών·

Γενικές παρατηρήσεις

13. Πιστεύει ότι η Ευρώπη πρέπει να στηρίξει την κοινωνική και οικονομική της συνοχή στην βελτιστοποίηση των ευκαιριών που συνδέονται με την κινητικότητα, την παγκοσμιοποίηση, τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και την αίσθηση της ευρωπαϊκής ιδιγένειας·

14. Η διαδικασία αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο αν καταργηθούν οι γλωσσικές δυσκολίες που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι χώρες και οι πολίτες, εφόσον:

- α) η γνώση ξένων γλωσσών προάγει σημαντικά την κινητικότητα στον επαγγελματικό, εκπαιδευτικό, πολιτισμικό και προσωπικό τομέα. Η Ε.Ε. δεν θα αποτελέσει ποτέ μια πραγματική ένωση εάν οι πολίτες της δεν επιτύχουν μεγαλύτερο επίπεδο εσωτερικής κινητικότητας,
- β) η γνώση ξένων γλωσσών συνεπάγεται αισθητή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεδομένου ότι επιτρέπει την επαφή με νέους συνομιλητές, την ανταλλαγή πρακτικών, την πώληση προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών. Η παγκοσμιοποίηση επιτρέπει ένα άνευ προηγουμένου άνοιγμα των εμπορικών αγορών και της αγοράς εργασίας. Η πολυγλωσσία είναι μια από τις προϋποθέσεις για την καθιέρωση και την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με άλλες χώρες ή επιχειρήσεις για την αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει η παγκοσμιοποίηση·
- γ) η γλώσσα αποτελεί την πιο άμεση έκφραση του πολιτισμού και συμβάλλει στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών. Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός δεν μπορεί να βασίζεται στην απλή παθητική αποδοχή του μωσαϊκού που συνιστούν οι πολιτισμοί των κρατών μελών (πολυπολιτισμική κοινωνία) αλλά αντιθέτως, ενισχύεται από την ευρεία πολιτισμική αντιπαράθεση των πολιτών και την επιβεβαίωση της σημασίας της πολυμορφίας και της πολιτισμικής ταυτότητας (διαπολιτισμική κοινωνία)·

δ) οι δράσεις για την προώθηση της ενεργού ιδιγένειας, την θεσμική συμμετοχή των περιφερειών, τη διαβούλευση και την επαφή μεταξύ πολιτών, χωρίς να λησμονείται η κοινωνική ένταξη, είναι απαραίτητες προκειμένου να διασφαλιστεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις ευρωπαϊκές νομοθετικές δράσεις, οι οποίες πρέπει να υποστηρίζονται και να επικροτούνται από τις περιφέρειες και τους πολίτες. Συνεπώς είναι απαραίτητο η Ευρωπαϊκή Κοινότητα να ομιλεί την γλώσσα των πολιτών της στα έγγραφα της και στις εξωτερικές και διοργανικές της σχέσεις έτσι ώστε να γίνονται κατανοητά δεδομένου ότι οι τοπικές αρχές (τοπικές και περιφερειακές αρχές) είναι σε θέση να παρεμβαίνουν για να μπορούν οι πολίτες να λάβουν το μήνυμα και να συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή ζωή και να συμβάλουν στην μετάδοση των στρατηγικών στόχων που επιτεύχθηκαν·

15. Σε ό,τι αφορά την ανοιχτή μέθοδο συντονισμού στον τομέα της πολυγλωσσίας κρίνει απαραίτητο, να προβλέψει η Επιτροπή όχι μόνο τη συμμετοχή των εθνικών διοικητικών αρχών αλλά και των τοπικών και περιφερειακών, δεδομένου ότι συχνά οι αρχές αυτές είναι οι κύριοι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των διαφόρων μέτρων επιτόπου·

16. Στα πλαίσια αυτά κρίνεται σκόπιμο να αντιμετωπίζονται με σεβασμό και αξιοπρέπεια οι μη επίσημες γλώσσες που ομιλούν οι μειονότητες, οι οποίες αποτελούν εξίσου με τις επίσημες γλώσσες στοιχείο της πολυμορφίας του περιφερειακού πολιτισμού που πρέπει να έχει τη θέση του στα ευρωπαϊκά προγράμματα ενσωμάτωσης·

Συστάσεις και βασικές δράσεις

17. Θεωρεί σημαντικό να καθοριστεί ως στόχο της ευρωπαϊκής πολιτικής για την πολυγλωσσία η επιδίωξη «μητρική γλώσσα + 2»·

18. Κάθε πολίτης της ΕΕ, παράλληλα με τη διατήρηση της μητρικής του γλώσσας ως χαρακτηριστικό γνώρισμα της πολιτιστικής του κληρονομιάς, θα πρέπει κατά τη διάρκεια της ζωής του να αποκτήσει πρόσθετη ενεργητική και παθητική γνώση μιας δεύτερης διαδεδομένης γλώσσας και να επιλέξει μια τρίτη γλώσσα ανάλογα με τις πολιτιστικές του ευαισθησίες ή τις ανάγκες κοινωνικής και οικονομικής κινητικότητας της χώρας ή της περιφέρειας καταγωγής του·

19. Εκτιμά ότι η επιλογή της τρίτης γλώσσας δεν θα πρέπει να γίνει μόνο μεταξύ των επίσημων γλωσσών της Ε.Ε. αλλά και μεταξύ των ευρωπαϊκών μειονοτικών γλωσσών και κυρίως μεταξύ των μη ευρωπαϊκών γλωσσών που προσφέρουν μείζονες πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας·

20. Προτείνει να υιοθετηθούν οι ακόλουθες βασικές συστάσεις ως προτεραιότητες στην ευρωπαϊκή πολιτική για την πολυγλωσσία και να υλοποιηθούν προκειμένου να αποτελέσουν κίνητρα για τον πληθυσμό, να διατηρηθεί η ποικιλομορφία και να δοθεί κεντρική θέση σε κάθε τοπικό και περιφερειακό οργανισμό για την επιλογή των προσεγγίσεων κατάρτισης·

Συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης

21. Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι σημαντικός όχι μόνο επειδή ένας μεγάλος αριθμός τους διαθέτει πολιτικές και διοικητικές αρμοδιότητες στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης αλλά και λόγω του ότι έχουν τη δυνατότητα να εποπτεύουν καλύτερα την κατάσταση της δημόσιας πολυγλωσσίας και να παρακολουθούν τις εξελίξεις της στο πλαίσιο της εφαρμογής των οδηγιών και των κοινοτικών προγραμμάτων. Πράγματι, σε τοπικό επίπεδο εξετάζονται οι ικανότητες και οι ορθές πρακτικές που αποκτώνται, οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην ευρωπαϊκή πολιτική δράση.

22. Προκειμένου να πραγματοποιηθεί ο στόχος «μητρική γλώσσα συν δύο», οι τοπικές αρχές θα πρέπει να παίξουν ηγετικό ρόλο, ιδιαίτερα όσον αφορά στην υλοποίηση των εκπαιδευτικών σχεδίων.

23. Πράγματι, εντός της ίδιας χώρας, κάθε περιφέρεια μπορεί να έχει διαφορετικά ιστορικά, πολιτιστικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά και χαρακτηριστικά της κοινωνίας των πολιτών.

24. Θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί η τοπική ποικιλομορφία, έτσι ώστε κάθε περιφέρεια να κληθεί να παρέχει μαθήματα γλωσσικής κατάρτισης, βασισμένη στις μελέτες και έρευνες που πραγματοποιούν οι τοπικές αρχές ή οι περιφέρειες όσον αφορά την πολιτιστική παράδοση, την λαϊκή τέχνη, τις ανάγκες και τις τοπικές οικονομικό-κοινωνικές προοπτικές.

25. Με τον τρόπο αυτό, καθίσταται δυνατή η αξιολόγηση της πλήρωσης των αναγκών σε τοπικό επίπεδο με τα εκπαιδευτικά προγράμματα που ισχύουν και η τροποποίηση, χάρη στην ευελιξία των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των εκπαιδευτικών δράσεων που δεν έχουν επιφέρει επιθυμητά αποτελέσματα.

26. Η γλώσσα επιλογής πρέπει να επιλεγεί ελεύθερα. Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος έχει περισσότερες από μια επίσημες κοινοτικές γλώσσες, η εκμάθηση της άλλης γλώσσας πρέπει επίσης να υποστηρίζεται.

27. Θεωρεί ότι η πολιτική για την πολυγλωσσία πρέπει να περιλαμβάνει και σημαντική εξωτερική πτυχή. Η προώθηση των ευρωπαϊκών γλωσσών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει τόσο πολιτιστικό όσο και οικονομικό ενδιαφέρον. Ακόμη, η Ένωση πρέπει να είναι ανοιχτή στις γλώσσες τρίτων χωρών όπως κινεζική, αραβική, χίντι, ρωσική κτλ.

28. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η ενθάρρυνση όλων των περιφερειών να δημιουργήσουν το δικό τους τοπικό φόρουμ με θέμα την πολυγλωσσία για να παρακολουθούν τις κοινωνικές, οικονομικές και εκπαιδευτικές τοπικές τάσεις, να προτείνουν τις απαραίτητες πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση του πληθυσμού σχετικά με τον στόχο διά βίου μάθησης «μητρική γλώσσα συν δύο».

29. Συγχρόνως, προτείνεται η σθεναρή υποστήριξη των προγραμμάτων για την ενσωμάτωση των μεταναστών. Η γνώση των σχετικών γλωσσών που χρειάζονται οι μετανάστες και τα παιδιά τους για να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους στην ευρω-

παϊκή κοινωνία πρέπει να υποστηρίζεται και να διευκολύνεται, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον απόλυτο σεβασμό του δικαιώματός τους να διατηρούν τη γλώσσα καταγωγής τους. Μία από τις γλώσσες που θα πρέπει να μάθουν και γνωρίζουν καλά είναι η επίσημη κοινοτική γλώσσα του κράτους μέλους στο οποίο ζουν της περιφέρειας στην οποία ζουν, σε συμφωνία με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες.

30. Εν συντομία, τα τοπικά, περιφερειακά και εθνικά ιδρύματα πρέπει να ενθαρρύνουν το εκπαιδευτικό σύστημα προκειμένου να συμπεριλάβει ευρύ φάσμα γλωσσών στο σχολικό πρόγραμμα. Τα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα γλωσσών το οποίο να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές ανάγκες του τόπου.

31. Θεωρεί ότι η γλωσσική γνώση αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα ανταγωνιστικότητας. Διάφορες μελέτες έδειξαν ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις χάνουν αγορές λόγω έλλειψης γλωσσικών γνώσεων.

32. συνεπώς, καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειές της στον τομέα αυτό.

Βελτιωμένη γλωσσολογική ένταξη

33. Όσον αφορά τις μικρές γλώσσες και τις γλώσσες που ομιλούνται από μια μειονότητα, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι συμβάλλουν στην ανάπτυξη της βασικής αξίας του ευρωπαϊκού πολιτισμού, δηλαδή της ποικιλομορφίας, και ως εκ τούτου όχι μόνο δεν πρέπει να αποτελούν αντικείμενο διακρίσεων, αλλά και πρέπει να χαιρούν ειδικής προστασίας.

34. Ο όρος «μειονοτική γλώσσα» ή «μικρή γλώσσα» δεν πρέπει να αποτελεί λόγο διακρίσεως που να βασίζεται στην αξία της γλώσσας.

35. Είναι σημαντικό, άρα, προωθηθεί περαιτέρω η διαδικασία επισημοποίησης των μειονοτικών γλωσσών, οι οποίες βασίζονται στις ευρωπαϊκές παραδόσεις και πολιτισμό.

36. Αυτό θα επιτρέψει την ευρωπαϊκή θεσμική αναγνώριση, όπου τα ευρωπαϊκά κείμενα θα μεταφράζονται σε περισσότερες από τις 23 ισχύουσες γλώσσες, ενθαρρύνοντας κατά αυτό τον τρόπο την άμεση αλληλεπίδραση μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων/πολιτών.

37. Η διαδικασία της ευρωπαϊκής επισημοποίησης και της τοπικής διαφοροποίησης θα επιτρέψει μια μεγαλύτερη κοινωνική ένταξη.

38. Κρίνει ευμενώς τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2005, όπου επιτρέπεται στα όργανα και τους θεσμούς της ΕΕ η χρήση και άλλων γλωσσών εκτός από εκείνες που αναγνωρίζονται ως επίσημες στον κανονισμό 1/1958.

39. Οι γλώσσες που δεν θεωρούνται επίσημες σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό ή σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση, να συνεχίσουν να προστατεύονται από διάφορα προγράμματα που αφορούν τη διαφύλαξη των ταυτοτήτων.

40. Ένα άλλο πρόβλημα που τίθεται είναι η υποστήριξη του πολίτη στη διαδικασία της διά βίου μάθησης·

Αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών

41. Αν και είναι πιο εύκολο να «διοχετευθεί» η γλωσσολογική εκπαίδευση στα σχολεία και να βοηθήσει τους νέους του σήμερα να μην χάσουν την διαπολιτισμική γλωσσολογική τους ευαισθησία στα θρανία, το πρόβλημα είναι ακόμα πιο περίπλοκο όσον αφορά τις γενιές που αποκλείονται ήδη από τα συστήματα εκμάθησης και που δεν έχουν συμμετάσχει ποτέ σε ένα πολυγλωσσικό πρόγραμμα κατάρτισης. Είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί η πρόσβαση στην γλωσσική κατάρτιση και για τους ηλικιωμένους, καθώς πολλοί άνθρωποι δεν είχαν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με ξένες γλώσσες ούτε στον επαγγελματικό αλλά ούτε στον ιδιωτικό τους βίο. Αυτό θα προωθούσε τον τρόπο έκφρασής τους ακόμα και σε προχωρημένη ηλικία, οδηγώντας σε πιο ενεργούς ευρωπαίους πολίτες·

42. Είναι απαραίτητη, άρα, η προώθηση όχι μόνο οικονομικά προσιτών συστημάτων εκμάθησης, (συχνά το κόστος των μαθημάτων ξένων γλωσσών εμποδίζει τη διάδοση της εκπαίδευσης στους γηραιότερους) αλλά επίσης παιδικών, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος να είναι απρόσιτα στα άτομα που δεν μπορούν να μετακινούνται ή τα οποία δεν μπορούν να αναλάβουν την δέσμευση που απαιτείται από άποψη χρόνου·

43. Τονίζεται επίσης ότι πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για την όσο το δυνατόν πιο σωστή εκμάθηση της ξένης γλώσσας, ιδίως λόγω της ολοένα και πολυπληθέστερης κοινότητας μεταναστών·

44. Επισημαίνεται συνεπώς ότι υπάρχουν πιο εύκολοι τρόποι εκμάθησης που επιτρέπουν στο άτομο να αποκτήσει απλές γλωσσικές γνώσεις που του δίνουν τη δυνατότητα να εκφράζεται και να κατανοεί. Οι μορφές αυτές εκμάθησης πρέπει να προωθηθούν από τα κρατικά, περιφερειακά και τοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και να χρηματοδοτηθούν από την ΕΕ ώστε να διαδοθούν οι ευκαιρίες εκμάθησης και να γεφυρωθεί το χάσμα των γενεών όσον αφορά την εκμάθηση ξένων γλωσσών·

45. Χρειάζεται συνεπώς να δοθεί ιδιαίτερο βάρος σε εναλλακτικές μορφές μάθησης, μέσω της συχνότερης χρήσης των πολυμέσων, προωθώντας τα τηλεοπτικά προγράμματα στην πρωτότυπη γλώσσα με την συνοδεία υποτίτλων (εφαρμόσιμο στις τηλεοπτικές εκπομπές, κινηματογράφο, ταινίες, δελτία ειδήσεων), καθώς και μια μεγαλύτερη χρήση των μαθημάτων ξένων γλωσσών σε υπολογιστές και των συστημάτων μετάφρασης ανοικτής γραμμής. Ένα είδος δηλαδή διά βίου αυτοεκπαίδευσης·

46. Όσον αφορά τους νέους και τους πολύ νέους, αντιθέτως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν άμεσα κίνητρα για την εκμάθηση γλωσσών. Η εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας πρέπει να ξεκινήσει όσο το δυνατόν πιο νωρίς (ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να εξοικειωθούν με τους ήχους της ξένης γλώσσας) διότι έτσι δημιουργούνται καλύτερες προϋποθέσεις για την ταχύτερη και πιο πολύπλευρη γνώση·

47. Θα πρέπει να συνεχιστεί η πρόοδος που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εκμάθηση ξένων γλωσσών στο δημοτικό σχολείο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η εκπαιδευτική διαδικασία θα πρέπει να δώσει τη δυνατότητα ομιλίας στην ξένη γλώσσα στο δημοτικό σχολείο, και εξοικειώσης με μια τρίτη ξένη γλώσσα κατά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση·

48. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα τελειοποίησης ή βελτίωσης των ήδη υπαρχουσών γλωσσικών ικανοτήτων μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης των προγραμμάτων Erasmus και Socrates·

49. Τα πανεπιστήμια όμως, θα πρέπει να ανοίξουν τις πόρτες τους, όχι μόνο στους πιο ηλικιωμένους φοιτητές που θέλουν απλώς να καλύψουν κάποια κενά σε μια γλώσσα που ήδη γνωρίζουν, αλλά και στις επιχειρήσεις που θα πρέπει να διευκολύνουν και να ενθαρρύνουν το προσωπικό τους και τα διευθυντικά τους στελέχη να μάθουν νέες «εμπορικές» γλώσσες. Στα πλαίσια αυτά, πρέπει να συναφθούν εταιρικές σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων·

50. Επίσης, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν κύκλοι μαθημάτων μετάφρασης και διερμηνείας που να αφορούν όχι μόνο τους οργανισμούς αλλά και τα δημόσια ή ιδιωτικά σημεία επαφής με το κοινό (ξεκινώντας από τους απλούς πολίτες, τις περιφέρειες έως και το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο — η ενθάρρυνση και η επιβράβευση των πόλεων που δημιουργούν την δική τους ιστοσελίδα και τα εξωτερικά τους έγγραφα σε περισσότερες γλώσσες είναι ένα καλό κίνητρο για την τοπική θεσμική πολυγλωσσία)·

51. Η πολυγλωσσία μπορεί να προωθηθεί όχι μόνο μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης αλλά και μέσω ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων·

Διεπιστημονικότητα

52. Για παράδειγμα η εκμάθηση περισσότερων γλωσσών μέσω του πολιτισμού ή των αθλημάτων είναι ένας τρόπος ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού, από τα παιδιά ως τους ενήλικες·

53. Τα τραγούδια επίσης, είναι ήδη μια παγκόσμια και πολύγλωσση αγορά: χρήσιμη θα ήταν π.χ. η καθιέρωση εκδηλώσεων όπως της «ημέρας ανοικτών θυρών Ευρωπαϊκής μουσικής με έμφαση στους στίχους των τραγουδιών»·

54. Η κυκλοφορία των λογοτεχνικών έργων με το πρόγραμμα λογοτεχνικής μετάφρασης (δίγλωσση έκδοση-πρωτότυπο και μετάφραση) θα πρέπει να ενισχυθεί και να μην αφεθεί μόνο στην πρωτοβουλία των εκδοτικών οίκων αλλά και σε δημόσιους φορείς για να ενθαρρύνουν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στην προώθηση των ιδιωτικών πρωτοβουλιών πολυγλωσσίας·

55. Δεν αμφισβητεί την αναγκαιότητα της θεσμικής πολυγλωσσίας στο εσωτερικό της ΕΕ. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί το συντομότερο δυνατό στα όργανα της ΕΕ τουλάχιστον η παθητική διερμηνεία από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε οι συμμετέχοντες στις συζητήσεις να έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν τις σκέψεις τους στη μητρική τους γλώσσα·

Θεσμικά όργανα της ΕΕ

56. Έχει την πεποίθηση ότι η διατήρηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας σημαίνει ότι διασφαλίζεται ένα σύστημα επίσημης ή ανεπίσημης μετάφρασης προς όλες τις επίσημες ευρωπαϊκές γλώσσες. Θεωρείται αναμφίβολα απαραίτητη για την ενθάρρυνση της πολυγλωσσίας, η διμερής επικοινωνία στις γλώσσες των συμμετεχόντων και στις ανεπίσημες συναντήσεις·

57. Στις επίσημες συναντήσεις καθώς και για τα έγγραφα εργασίας και τα επίσημα έγγραφα απαιτείται μετάφραση προς όλες τις επίσημες γλώσσες των κρατών-μελών. Κάθε κράτος μέλος αντιμετωπίζεται με σεβασμό ως ακρογωνιαίος λίθος της Ε.Ε. και η ΕΕ από πλευρά της αναλαμβάνει την παροχή εγγράφων στα κράτη αυτά, τηρώντας τους εκάστοτε ισχύοντες συνταγματικούς κανόνες, για να μπορούν οι πολίτες να «ασκήσουν» την ενεργή ευρωπαϊκή ιθαγένειά τους.

58. Η πολυγλωσσία δεν πρέπει να περιορίζεται στην ανάπτυξη της κοινωνικής και οικονομικής κινητικότητας μέσα στην ΕΕ, αλλά θα πρέπει να επιτρέπει στον ευρωπαίο πολίτη να γίνει πιο δεκτικός όσον αφορά τις αγορές και τον πολιτισμό των κρατών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2008.

Εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

59. Αυτό είναι εξίσου σημαντικό, αν λάβουμε υπόψη μας τις εμπορικές τάσεις που ωθούν την Ε.Ε. σε όλο και στενότερες οικονομικές και πολιτιστικές επαφές με την κινέζικη, ρώσικη και ιαπωνική αγορά.

60. Συνεπώς η βελτίωση της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. εξαρτάται από την αναβάθμιση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις μη κοινοτικές γλώσσες.

61. Η τρίτη γλώσσα θα πρέπει να μπορεί να επιλεγεί μεταξύ όλων των γλωσσών που χρησιμοποιούν οι ευρωπαϊκές χώρες στις επαφές τους, λαμβάνοντας ιδιαίτερος υπόψη τις γλώσσες των αναδυόμενων μη κοινοτικών χωρών καθώς και τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά των χωρών με τις οποίες η Ευρώπη αναπτύσσει τις εμπορικές της σχέσεις.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Luc VAN DEN BRANDE